

Oplegnotitie bij IPV 2024-2028

Geachte raadsleden,

Met het Integraal Veiligheidsplan 2024 tot 2028 en debatten die u hierover gaat voeren, zet u de komende tijd de lijnen uit voor de koers van de gemeenten Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen. Wij willen u met deze oplegnotitie graag informeren over een aantal zaken.

Allereerst gaan we samen aan de slag om onze gemeenten de feitelijke veiligheid en het veiligheidsgevoel in de IJsselstreek te versterken. Als wij onze opdracht goed willen uitvoeren, is het belangrijk dat u weet waar we nu staan, welke ontwikkelingen wij zien en waar onze nadruk wat ons betreft de komende jaren op ligt. Op het brede vlak van veiligheid stelt u als gemeenteraad prioriteiten. Dat betekent dat wij onze dagelijkse taken in het veiligheidsdomein natuurlijk zo goed mogelijk blijven uitvoeren. Daar bovenop willen we graag met uw instemming een aantal prioriteiten extra aandacht geven. In ons Integraal Veiligheidsplan 2024-2028 staat op hoofdlijnen wat onze ambities, doelstellingen en prioriteiten zijn.

Algemeen

Veiligheid is een onderwerp dat steeds meer aandacht vraagt, zowel qua complexiteit maar ook als het gaat om capaciteit. De afgelopen jaren is voor steeds meer onderwerpen meer inzet nodig. Denk dan aan de overlast van het (risicovolle) gedrag van personen met verward/onbegrepen gedrag, het aantal gevallen van huiselijk geweld, de aanpak extreme woonoverlast, drugs en het onderwerp ondermijning. Er komt steeds meer roep om handhaving, terwijl we niet meer capaciteit beschikbaar hebben. Dat vraagt om het maken van scherpe gezamenlijke keuzes. Op handhaving zijn we echt onder bemenst. Ook politieteam IJsselstreek krijgt doorlopend veel werk op zich af dat vraagt om zorgvuldige inzet. De herberekening HBVS+ politiesterke levert de politie een kleine uitbreiding van capaciteit op evenals de uitbreiding vanuit de versterkingsgelden voor web en wijk. Ondanks de schaarse capaciteit en de toenemende vraag vanuit de samenleving is de politie er altijd als het nodig is. Naast de nadruk op extra politiecapaciteit in de toekomst (die landelijk bepaald wordt) is het van belang om in te zetten op een nog betere samenwerking en werkverdeling tussen politie en boa's. Waar politie ook opereert in het strafrechtelijke domein mogen Boa's dat niet. Daarom is het nodig om in de komende jaren te bekijken in hoeverre de handhaving vanuit de gemeentelijke handhaving met bestuursrechtelijke middelen kunnen versterken.

Lokale situatie

Van onze vier gemeenten scoort helaas vooral Zutphen, ook in vergelijking met de Nederlandse gemiddelden hoog op criminaliteit in brede zin. Dit vraagt om een nadere duiding en bespreking. Om het tempo van de veranderende realiteit en nieuwe vormen van criminaliteit bij te kunnen houden, kijken we voortdurend naar nieuwe mogelijke aanpak. De impact van ondermijnende activiteiten vraagt om een andere manier van werken en een proactieve aanpak. Wij hebben de afgelopen jaren ook gericht ingezet op het bestrijden van ondermijnende criminaliteit zoals het sluiten van drugspanden en het organiseren van controles of daadwerkelijke invallen bij verdachte panden. Daarbij is het voor ons vooral cruciaal dat we voorkomen dat onze jongeren op het criminele pad komen of daar blijven. Een verbeterde aanpak daarvan vraagt niet alleen handhavend optreden maar ook preventie. Daarvoor is ook een excellente samenwerking met het sociaal domein noodzakelijk.

Situatie en ontwikkelingen in de IJsselstreek

Elke gemeente kent een aantal aandachtspunten: misdrijven of vormen van overlast die een afwijkende (hogere) concentratie of ontwikkeling vertonen in verhouding tot nationale en regionale gemiddelden. Deze worden hieronder opgesomd. Zutphen laat, vanwege zijn stedelijke functie, in bijna alle vormen van overlast en misdrijven, zowel absoluut als relatief, hoge registraties zien. Het is niet uitgesloten, dat daders die woonachtig zijn in omliggende gemeenten zoals Brummen, Lochem en Voorst, juist vanwege deze stedelijke functie, hun misdrijven en/of overlast in Zutphen plegen. Daarnaast is IJsselstreek van oudsher aantrekkelijk voor zorginstellingen en zorgondernemers die zich richten op de huisvesting van zorgdoelgroepen zoals GGNet, Tactus, Leger Des Heils, PI, AZC, etc. Mede hierdoor zien we in ons gebied een hogere concentratie van drugsgebruik en overlast door personen met verward/onbegrepen gedrag. Daarom is een nog betere afstemming met de zorginstellingen belangrijk.

Aandachtsgebieden op basis van criminaliteitscijfers

Elke gemeente kent een aantal aandachtspunten: misdrijven of vormen van overlast die een afwijkende (hogere) concentratie of ontwikkeling vertonen in verhouding tot nationale en regionale gemiddelden. Deze worden hieronder opgesomd.

Brummen	Lochem	Voorst	Zutphen
Horizontale fraude*	Horizontale fraude*	Horizontale fraude*	
Cybercrime	Cybercrime		Cybercrime
Jeugdoverlast			Jeugdoverlast
Overlast personen verward/onbegrepen gedrag			Overlast personen verward/onbegrepen gedrag
Diefstal en inbraak in boxen, garages en schuren	Diefstal en inbraak in boxen, garages en schuren	Diefstal en inbraak in boxen, garages en schuren	Diefstal en inbraak in boxen, garages en schuren
	Woninginbraken	Woninginbraken	
	Mishandeling		Mishandeling
		Zedenmisdrijven	Zedenmisdrijven
		Rijden onder invloed	Rijden onder invloed
Specifiek Brummen	Specifiek Lochem	Specifiek Voorst	Specifiek Zutphen
n.v.t.	n.v.t.	Drugshandel	Overlast door alcohol en drugs
		Diefstal en inbraak bij bedrijven	Winkeldiefstal
		Diefstal van motorvoertuigen	Bedreiging
			Diefstal af/uit/van overige voertuigen
			Diefstal van fietsen en brom- en snorfietsen

* gaat hier vooral om WhatsApp fraude. Dit is een veel voorkomende vorm van horizontale fraude. Men ontvangt dan een bericht van bijvoorbeeld een familielid, vriend of andere bekende waarin deze persoon vraagt om geld.

Bijgaand vindt u het volledige rapport over de veiligheidssituatie in ons gebied. Dit rapport van Datalab is mede de basis geweest voor het opstellen van het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP).

Voortzetting reguliere (politie)taken

Bij bovenstaande aandachtsgebieden gaat het veelal om toezichts- en handhavingszaken waar we dagelijks druk mee zijn zoals verkeerszaken, diefstallen en inbraken. Dit is regulier werk van de boa's of de politie en daar blijven we dan ook op inzetten.

Verkeer

Verkeersveiligheid en verkeershandhaving benoemen we niet als prioriteit, maar met aandacht voor verkeer worden nagenoeg alle prioriteiten bediend. Verkeer is een middel om contact te krijgen en zicht te krijgen op criminele bewegingen in ons gebied. Tijdens de diensten van de politie is er daarom ook actief aandacht voor het handhaven bij verkeersovertredingen. Hierbij wordt extra gelet op huftefeiten en het rijden onder invloed van drugs en/of alcohol. De politie ziet toename van het aantal (jonge) weggebruikers dat rijdt onder invloed van drank en/of drugs.

Tijdens verkeerscontroles slaan we "twee vliegen in een klap". Omdat we oog hebben voor informatievergaring, alert te zijn op spullen die gebruikt worden bij bepaalde strafbare feiten én alle informatie goed vastleggen in de politiesystemen vergroten we niet alleen onze informatiepositie over personen, maar ook onze slagkracht op gebieden als ondermijning, woninginbraken en cybercriminaliteit.

High Impact Crimes

Een woningbraak, inbraak in boxen, garages, schuren, diefstal van motorvoertuigen etc. heeft een enorme impact op bewoners en hun directe omgeving. Om die reden worden deze zaken gezien als High Impact Crime en blijven dit belangrijke onderwerpen voor ons. Samen met partners zetten we extra in op dit thema tijdens de donkere dagen en vragen we inwoners om aandacht te hebben voor verdacht gedrag in hun omgeving. We zetten de social mediakanalen in en geven preventietips. Ook vragen we inwoners om hulp tijdens opsporingsonderzoeken.

Waar willen we dan extra aandacht aan besteden de komende 4 jaar?

We zien dat de criminaliteits- en overlastcijfers op de geprioriteerde thema's in de afgelopen jaren zijn gestegen. Daar waar de klassieke criminaliteit daalt, stijgt de digitale criminaliteit. We zien ook een stijgende lijn als het gaat om zorg en veiligheid problematiek en ondermijning. We willen inspelen op deze ontwikkelingen door hier extra aandacht aan te besteden en concrete acties te ondernemen op deze prioriteiten. Bovenop ons reguliere werk zien wij de volgende belangrijke opgaven voor onze 4 gemeenten:

- Ondermijnende criminaliteit
Productie, handel en gebruik van drugs, zorgfraude en mensenhandel.
- Zorg en veiligheid
Overlast kwetsbare personen (personen met onbegrepen/verward gedrag, woonoverlast, jongeren, maatschappelijk ongenoegen).
- Digitale veiligheid
Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

Ondermijnende criminaliteit

Productie, handel en gebruik van drugs, zorgfraude en mensenhandel.

De aard en omvang van de ondermijningsproblematiek blijkt groter dan wij vermoeden. Daar maken wij ons zorgen over. Daarom willen wij inzetten op het voorkomen en aanpakken van onzichtbare criminaliteit, actief controleren op bedrijventerreinen en extra capaciteit organiseren. Drugs vormt vooral een probleem in Zutphen, maar is ook een aandachtspunt in Voorst. De handel en het gebruik van drugs tast de veiligheid en rust in de buurt en wijk aan. We willen vooral voorkomen dat jongeren afglijden en in het criminele circuit belanden. Hierbij is het nodig dat we strak handhaven op drugs en drugshandel, maar ook hulp bieden aan verslaafden om van hun verslaving af te komen.

Zorg en Veiligheid

Overlast kwetsbare personen (personen met onbegrepen/verward gedrag, woonoverlast, jongeren, maatschappelijk ongenoegen).

IJsselstreek is van oudsher aantrekkelijk voor zorginstellingen en zorgondernemers die zich richten op de huisvesting van zorgdoelgroepen. Zutphen heeft als relatief kleine gemeente een PI/gevangenis, meerdere GGZ-behandelklinieken en forensische zorg binnen haar grenzen. Ten opzichte van veel andere gemeenten in Nederland kent ons gebied een hogere dichtheid van woonzorginstellingen dan gemiddeld.

Door de aanwezigheid van veel instellingen en in Zutphen ook een gevangenis is er in ons gebied ook een grotere concentratie van inwoners die ooit zijn uitgestroomd uit een instelling of de gevangenis en hier zijn blijven wonen. Het aantal inwoners met psychiatrische en psychosociale problematiek is vooral in Zutphen hoger dan gemiddeld (blijkens het GGZ-regiobeeld). Een deel hiervan vertoont soms overlastgevend gedrag. De zorg voor veiligheid door bijvoorbeeld politie en het Zorg- en Veiligheidshuis, is daarmee al tot het maximale belast.

Een deel van onze inwoners is blijvend aangewezen op ondersteuning bij het zelfstandig vormgeven van het dagelijks leven. Veel van deze mensen zijn uitgestroomd in wijken waar relatief goedkopere huurwoningen werden aangeboden. Hierdoor zien we dat de sociale diversiteit en sociaaleconomische balans in sommige wijken uit evenwicht is. Dit vraagt draagkracht van buurten en wijken. Overlast van bepaalde groepen overstijgt inmiddels de sociale draagkracht. Dit leidt tot tal van problemen. We gaan daarom terughoudend om met van nieuwe initiatieven voor het huisvesten zorgdoelgroepen en zetten we stevig in op veiligheid rondom deze kwetsbare doelgroepen. Voor de doelgroepen die niet in een reguliere voorziening terecht kunnen maar in een woonwijk te veel overlast veroorzaken, worden verschillende nieuwe (woon-) mogelijkheden verkend.

Dit speelt ook in Lochem. Ook daar komen signalen o.a. vanuit de woningcorporatie dat in de sociale wijken (goedkopere woning) teveel kwetsbare personen dreigen te komen. De meldingen over (woon)overlast door mensen met onbegrepen/verward gedrag komen ook m.n. uit die wijken. In samenwerking met, veelal bemoeizorg, wordt gekeken naar oplossingen.

De overlast van personen met verward gedrag valt in Voorst relatief mee. De casuïstiek die Voorst heeft kan goed weggezet worden bij de Geestelijke Gezondheidszorg of bij bemoeizorg. Brummen ziet een toename van woonoverlast en de overlast van personen met verward/ onbegrepen gedrag. Ook daar is bij de Geestelijke Gezondheidszorg nog voldoende capaciteit om deze mensen goed op te vangen.

De problematiek en de hoge cijfers in Zutphen is relatief het hoogst en scoort ook hoog ten opzichte van de landelijke gemiddelden. Er wordt al heel lang van uitgegaan, dat de hoge mate van GGZ-zorg, overlast en criminaliteit in Zutphen, voortkomt uit de grote hoeveelheid GGZ-instellingen en de PI in Zutphen. Dit betreft een aanname. De wijze waarop dit met elkaar verband houdt is nog niet aangetoond. De oplossingen worden tot nu toe gezocht in meer samenwerking met de zorg of strenger handhaven. De effectiviteit hiervan is niet inzichtelijk. Daarom komt er een onderzoek naar de afwijkende veiligheidscijfers in het Zutphense. Zodat we gerichte acties kunnen inzetten op de aangetoonde oorzaken. En we hierover ook het juiste gesprek kunnen voeren met ketenpartners of financiers.

Digitale veiligheid

Cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit

We zien in ons gebied een stijging van aangiften en er zijn steeds meer nieuwe delicten waarbij ICT zowel het middel als het doel is. De digitale ontwikkeling in de maatschappij vraagt steeds meer aandacht van ons allemaal en niet in de laatste plaats van de politie. Het vraagt nieuwe kennis en expertise in het digitale domein om effectief te kunnen reageren op digitale criminaliteit. Daarnaast vraagt het van onze inwoners om digitaal weerbaarder te worden. Cybercriminaliteit zet, mede door

de hoge impact van slachtofferschap, deze weerbaarheid onder druk. We geven samen met de politie al veel voorlichting en hebben geïnvesteerd op het verhogen van de digitale weerbaarheid van onze inwoners maar dit vraagt om een veel bredere aanpak. Digitale criminaliteit is niet locatie gebonden en vraagt daarom om een grensoverschrijdende aanpak. We zullen daarom capaciteit leveren om de aanpak samen vanuit het gehele regio (Oost Nederland) effectiever te maken.

Tot slot

In het veiligheidsplan beschrijven we een aantal prioriteiten die de komende jaren extra aandacht krijgen en leidend zijn voor onze aanpak. U stelt als raad het Integraal Veiligheidsplan 2024-2028 vast inclusief de prioriteiten. Daarnaast blijft er ruimte om in te spelen op de dynamiek in de samenleving. Er is dus ruimte om daar flexibel mee om te gaan.

In het uitvoeringsplan worden de prioriteiten voor het jaar 2024, die voortvloeien uit het Integraal Veiligheidsplan 2024-2028, concreet uitgewerkt. Het uitvoeringsplan dient als leidraad voor teams Openbare Orde en Veiligheid van de 4 gemeenten en geeft de Driehoek IJsselstreek en de 4 colleges een handvat om voortgang van de uitvoering van het beleid te volgen. Het uitvoeringsplan is een bevoegdheid van het college van B&W.

De ontwikkelingen op het gebied van veiligheid in ons gebied zorgen voor een omvangrijke uitdaging. Duidelijk is wel dat we hiervoor, nog meer dan we al doen, om tafel moeten met onze zorg- en veiligheidspartners.

Samen met u hebben we een uitdaging. Een uitdaging voor onszelf, onze partners, maar vooral in het belang van onze inwoners.

Burgemeester Alex van Hedel
Burgemeester Sebastiaan van 't Erve
Burgemeester Paula Jorritsma
Burgemeester Wimar Jaeger